

Žiadame obce: Čeklis, Komjatice, Malý Kýr, Veľký Kýr, Dolný Síleš, Horný Síleš, Černík, Izdeg, Mlynský Sek, Kostolný Sek, Šurany, Malý Várad, Nová Ves n. Žitavou, spolu 13 obcí o rozlohe 23.065 hektárov s 24. 947 obyvateľmi, z čoho 21. 292 je Slovákov, 3. 036 Maďarov. Z celkovej rozlohy treba odčítať 1.200 hektárov, ktoré si žiadajú Maďari v šurianskom chotári pre utvorenie svojich kolónií a ďalej 1.200 hektárov, čo je chotár kolónie Degeš, patriacej nám. Takže žiadame celkovo od Maďarov rozlohu 20. 600 hektárov.

Naproti tomu ponúkame Maďarom tieto obce: Kalaz, Veľké Hyndice, Pača, Hačava, Poproč, Rudník, Zlatá Idka, Vyšný Medzev, Nižný Medzev, Štós, Rozložná, Váhovce a Nižná Pokoradz, spolu 13 obcí. Z obce Štós ponúkame však len obec samú a južnú časť chotára. Podržíme si kúpele s príslušnými lesmi v rozlohe 1.050 hektárov. Taktiež z chotára obce Pača chceme podržať asi 600 hektárov, z obce Zlatá Idka 1.400 hektárov (štátne lesy), z obcí Nižný a Vyšný Medzev 2.150 hektárov, takže spolu ponúkame Maďarom rozlohu 22.700 hektárov s 13.700 obyvateľmi, z čoho 5.600 je Slovákov, 3.800 Maďarov a 3.500 Nemcov.

K tejto našej ponuke podali Maďari hneď po krátkej porade len medzi sebou tieto poznámky: Veľký a Malý Kýr bude im možno ťažké postúpiť z dôvodov prestižných, pretože obec je čisto maďarská a podľa názoru na ich najvyšších miestach pripojená bola na večnosť k Maďarsku. Sú však ochotní nám tu poskytnúť najväčšie možné výhody, čo sa týka železničnej peage.

Okrem toho poznamenávajú Maďari, že počet obcí nie je rozhodujúci, že je nepomer v počte obyvateľstva, ktoré im ponúkame a ktoré žiadame, že Štós chcú i s kúpeľmi, ináč by pre nich nemal ceny a proponujú nám ešte výmenu obcí Nižná Slaná, Hecekovce, Veľká a Malá Poloma.

Janšák

SNA, OF Š. Janšák, kart. 1, bez č. Kópia, strojopis.

¹ Spoločná porada prijala toto uznesenie: „Pokud jde o výměnu území, nelze přijmouti za podklad jednání odůvodnění maďarské, které se zakládá na hospodářském a finančním ocenění odstoupeného území. Maďarská delegace na příklad oceňuje cukrovar ve Velkých Šuranech hodnotou 28 milionů pengő, není sporu o tom, že tento cukrovar nemůže mít tak vysokou cenu v Československu, kde dnes mnohé cukrovary pracují s omezeným provozem, anebo jsou vůbec zastaveny. Československá delegace chce proto učiniti protinávrh, přičemž by jej odůvodnila jednak ethnografickými, jednak dopravními a hospodářskými. Vedená jsouc při tom názorem, že některé obce, jako Nižní a Vyšní Medzev, obec Štós (bez lázni) leží dopravně tak nevýhodně, že vybudování dopravních spojů by bylo zcela neúměrně významu, který ty obce pro Slovensko mají, vzhledem k tomu též, že obyvatelstvo je tam převážně německé. Bylo také uvažováno o možnosti změnění československý návrh v tom smyslu, že by nebylo požadováno vrácení obce Komjatice a Velké Šurany, které jsou národnostně tak uvědomělé, že nejsou vystaveny nebezpečí odnárodnění i kdyby byly pod maďarskou správou a žádat místo nich vrácení obce Čeklis a některých obcí na východním Slovensku u Košic. Československá delegace předá proto maďarské delegaci alternativní návrh jednak s obcemi Komjatice a Velké Šurany, jednak s obcí Čeklis a oněmi na východě Slovenska, a když by Maďari odmítli oba návrhy, skončila by jednání.“ – AMZV ČR, PrS, kart. 65, f. 12, č. 175 358/VI-4/38. Interné zasadnutie česko-slovenskej delegácie 7. 12. 1938.

12. december 1938, Bratislava.

Odpoveď slovenskej vlády na memorandum predstaviteľov maďarskej menšiny v Bratislave.

Slovenská vláda na memorandum z 8. novembra 1938¹ zdeľuje, že v želaniach vyslovených

v tomto memorande bolo zavedené príslušné pokračovanie, výsledkom ktorého bude tamojšie predsedníctvo upovedomené.

Slovenská vláda konštatuje, že niektoré prania v memorande uvedené boli už medzičasom splnené, poľahky stali sa bezpredmetné (prepustenie maďarských vojakov, povolenie verejného zhromažďovania, záležitosť spievania maďarskej hymny)² a riešenie niektorých (povolenie maďarských časopisov) bude závisieť od reciprocity.

Predseda vlády:
Dr. J. Tiso

SNA, ÚPV, kart. I, č. 551. Koncept, rukopis.

¹ Pozri dok. č. 13.

² Ide o odvolanie sa na ústavný zákon č. 229/38 Zb. Z. u n. a na 5. článok viedenského rozsudku.

71

*12. december 1938, 20.55 hod., Budapešť. Telegram prijatý: 2.32, vyhotovený: 23.05 hod.
Česko-slovenský vyslanec M. Kobr hlási, že do skončenia rokovania subkomisie pre sľáznosti maďarské orgány
zastavia vyňosovanie Nemaďarov z obsadeného územia.*

Ministerstvo zahraničných vecí nás ujistilo, že opätovne bylo nejpřísněji rozkázáno všem velitelům míst v obsazeném území, aby byla zastavena vypovídání, dokud neskončí bratislavské jednání stížnostní komise zasedající pozítří odpoledne. Doporučím zastavit zatím vypovídání Maďarů zejména z Podkarpatské Rusi¹.

Kobr

AMZV ČR, TD 1938, č. 1 377. Kópia, strojopis.

¹ Na území Podkarpatskej Rusi napäté pomery pretrvávali a pohraničné incidenty neustávali. Podplukovník A. Malár 17. 12. 1938 hlásil K. Klínovskému, že na Podkarpatskej Rusi „iniciatívu ve vypovídání mají Maďaři. Z naší strany je to jen odvetné opatření. Již dvakrát porušili Maďaři slovo dané styčným důstojníkům, že vypovídání zastaví. Za souhlasu vlády stanoveno, že za jednoho z Maďarska, vypoví se od nás dva. Toto se velmi přesně provádí. Maďarské orgány byly o tom uvědoměny. Zastaví-li Maďaři vypovídání, automaticky bude zastaveno i u nás. Přehled činnosti teroristů v poslední době: 7. 12. přepad asi 30 maďarských teroristů hlídky SOS v Dohé u Sereďné. Jeden náš voják zraněn, 13. 12. přepad stráže SOS na našem území mezi Vrbovem a Olešnikem. Dva naši vojáci lehce ranění. Ukořistěna 1 maďarská puška a jeden civilní klobouk, 14. 12. přepad vojenské stráže v Dohé u Sereďné. Jeden náš voják raněn.“ – SNA, KÚ, kart. 305, f. 242, č. 80 575.